

ความหมายของย่อหน้า

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

ก. หมายถึง เขียนหรือพิมพ์หนังสือขึ้นบรรทัดใหม่และรันจากแนวซ้ายสุดเข้าไปพอสมควร เพื่อแสดงว่าขึ้นความตอนใหม่

น. หมายถึง ข้อความตอนย่อย ๆ ที่แยกออกจากกันด้วยวิธีเขียนย่อหน้า

องค์ประกอบของย่อหน้า

ย่อหน้ามีใจความสำคัญที่สุดเพียงประการเดียวเรียกว่า **ประโยคใจความสำคัญ**
ประโยคอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นเป็นเพียงส่วนประกอบหรือขยาย เรียกว่า

ประโยคประกอบ

และอาจมีประโยคเล็ก ๆ เรียกว่า **ประโยคประกอบย่อย** มาเสริมใจความของ
ประโยคประกอบ

๑. ประโยคใจความสำคัญ :

- ✓ เป็นส่วนสำคัญที่สุดของย่อหน้า
- ✓ มีใจความครอบคลุมใจความทั้งหมดของย่อหน้า
- ✓ มีเพียงประการเดียว
- ✓ ส่วนมากอยู่ต้นย่อหน้า แต่อาจอยู่ตอนท้ายตอนกลาง หรืออาจไม่ปรากฏก็ได้ (ต้องสรุปเอง)

ลักษณะสำคัญ :

! ต้องเน้นและจำกัดใจความสำคัญ
ลงไปอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้
กระจ่างชัดทั้งแก่ผู้เขียนและผู้อ่าน

๒. ประโยคประกอบ :

- ✓ เป็นส่วนขยายประโยคใจความสำคัญให้ละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้น

๓. ประโยคประกอบย่อย

- ✓ ขยายประโยคประกอบ

๑. ประโยคใจความสำคัญ :

- ✓ เป็นส่วนสำคัญที่สุดของย่อหน้า
- ✓ มีใจความครอบคลุมใจความทั้งหมดของย่อหน้า
- ✓ มีเพียงประการเดียว
- ✓ ส่วนมากอยู่ต้นย่อหน้า แต่อาจอยู่ตอนท้าย ตอนกลาง หรืออาจไม่ปรากฏก็ได้ (ต้องสรุปเอง)

ลักษณะสำคัญ :

! ต้องเน้นและจำกัดใจความสำคัญ
ลงไปอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้
กระจ่างชัดทั้งแก่ผู้เขียนและผู้อ่าน

๒. ประโยคประกอบ :

✓ เป็นส่วนขยายประโยคใจความสำคัญให้ละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้น

๓. ประโยคประกอบย่อย

✓ ขยายประโยคประกอบ

ประเภทของย่อหน้า

แบ่งประเภทพิจารณาจากตำแหน่งที่ของประโยคใจความสำคัญ

๑. ใจความสำคัญอยู่ตอนต้นของย่อหน้า (พบมากที่สุด)
๒. ใจความสำคัญอยู่ตอนท้ายของย่อหน้า
๓. ใจความสำคัญอยู่ตอนกลางของย่อหน้า
๔. ใจความสำคัญอยู่ตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า
๕. ไม่ปรากฏประโยคใจความสำคัญ

๑. ใจความสำคัญอยู่ตอนต้นของย่อหน้า

- ➡ ใช้ประโยคใจความสำคัญควบคุมใจความให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ง่าย
  - ➡ ผู้อ่านจับใจความที่เป็นแก่นของย่อหน้าได้สะดวกและชัดเจน
  - ➡ มีโครงสร้างคล้ายตัว T
-

๒. ใจความสำคัญอยู่ตอนท้ายของย่อหน้า

- ➡ ช่วยสรุปใจความที่เป็นแก่นของย่อหน้า
- ➡ เป็นการย้ำใจความสำคัญ
- ➡ มีโครงสร้างคล้ายตัวที่หัวกลับ

๓. ใจความสำคัญอยู่ตอนกลางของย่อหน้า

- ➡ บรรยายรายละเอียด/ยกตัวอย่างในตอนต้นของย่อหน้า
  - ➡ กล่าวเสริมอีกในตอนท้ายเพื่อขยายใจความสำคัญ
  - ➡ มีโครงสร้างคล้ายรูป +
-

๔. ใจความสำคัญอยู่ตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า

- ➡ มีประโยคใจความสำคัญ อยู่ตอนต้นแล้ว
- ➡ มีประโยคประกอบ (ใจความคล้ายประโยคใจความสำคัญ) เน้นใจความสำคัญอยู่ตอนท้าย : ประโยคย้ำความ
- ➡ มีโครงสร้างคล้ายรูป I

๕. ไม่ปรากฏประโยชน์ใจความสำคัญ

- ➔ ใจความสำคัญแฝงอยู่ในแต่ละประโยคของย่อหน้า
- ➔ ผู้อ่านต้องสรุปใจความสำคัญเอง

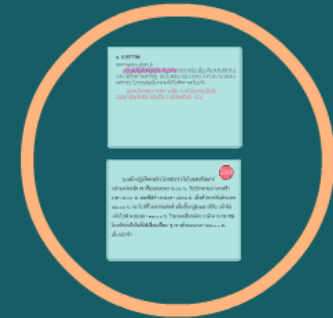

ทำแบบฝึกหัด ข้อ ๑-๖

ลักษณะสำคัญของย่อหน้า

๑. เอกภาพ
๒. สัมพันธภาพ
๓. สารัตถภาพ

๑. เอกภาพ

เอกภาพของย่อหน้า :

ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สอดคล้องต่องันอย่างชัดเจน
ระหว่างใจความสำคัญ ประโยคประกอบและประโยคประกอบย่อย
แต่ละประโยคขยายเนื้อความไปในทิศทางเดียวกัน

ย่อหน้าอาจขาดเอกภาพเนื่องจากมีข้อความซึ่งไม่
สอดคล้องกับข้อความอื่น ๆ แทรกเข้ามา เช่น

อุดมมักปฏิบัติตามกิจวัตรประจำวันในรอบสัปดาห์

อย่างเคร่งครัด เขาตื่นนอนเวลา ๖.๐๐ น. รับประทานอาหารเช้า
เวลา ๗.๐๐ น. ออกไปทำงานเวลา ๗.๓๐ น. เมื่อสัปดาห์ที่แล้วเวลา
๑๒.๐๐ น. เขาไปที่ร้านสรรพสินค้าเพื่อซื้อสบู่และยาสีฟัน แล้วจึง
กลับไปทำงานเวลา ๑๓.๐๐ น. ในเวลาเย็นหลังจากเลิกงาน เขาชม
โทรทัศน์หรือไม่ก็ไปเยี่ยมเพื่อน ๆ เขาเข้านอนเวลา ๒๓.๐๐ น.
เป็นประจำ

๑. เอกภาพ

เอกภาพของย่อหน้า :

ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สอดคล้องต้องกันอย่างชัดเจน
ระหว่างใจความสำคัญ ประโยคประกอบและประโยคประกอบย่อย
แต่ละประโยคขยายเนื้อความไปในทิศทางเดียวกัน

ย่อหน้าอาจขาดเอกภาพเนื่องจากมีข้อความซึ่งไม่
สอดคล้องกับข้อความอื่น ๆ แทรกเข้ามา เช่น

อุดมมักปฏิบัติตามกิจวัตรประจำวันในรอบสัปดาห์
อย่างเคร่งครัด เขาตื่นนอนเวลา ๖.๐๐ น. รับประทานอาหารเช้า
เวลา ๗.๐๐ น. ออกไปทำงานเวลา ๗.๓๐ น. เมื่อสัปดาห์ที่แล้วเวลา
๑๒.๐๐ น. เขาไปที่ร้านสรรพสินค้าเพื่อซื้อสบู่และยาสีฟัน แล้วจึง
กลับไปทำงานเวลา ๑๓.๐๐ น. ในเวลาเย็นหลังจากเลิกงาน เขาชม
โทรทัศน์หรือไม่ก็ไปเยี่ยมเพื่อน ๆ เขาเข้านอนเวลา ๒๓.๐๐ น.
เป็นประจำ

ทำแบบฝึกหัด ข้อ ๗-๘

๖. สัมพันธภาพของย่อหน้า
คือ การเรียงลำดับอันเหมาะสมระหว่างประโยคใจความสำคัญ ประโยคประกอบ และประโยคประกอบย่อยเมื่อพิจารณาถึงความต่อเนื่องกลมกลืนราบรื่น เข้าใจง่าย

การสร้างสัมพันธภาพ กระทำได้หลายวิธี ดังนี้

๑. ใช้การลำดับความอย่างมีระเบียบ
๒. ใช้คำหรือวลีเชื่อมความเชื่อมประโยคแสดงการลำดับความ
๓. ใช้คำซ้ำ
๔. ใช้เนบสร้างของประโยคทำนองเดียวกัน

๑. การลำดับความอย่างมีระเบียบ

เรียงลำดับความตามแบบต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม

- เวลา : ลำดับความตามเวลาก่อนและหลัง
- สถานที่ : ลำดับความตามเขต / ที่ตั้ง / ความสำคัญ
- เหตุและผล : ลำดับสิ่งที่ต้องการเน้นไว้หลัง

๖. การใช้คำหรือวลีเป็นบทเชื่อม

ในการลำดับประโยคให้เกิดความสัมพันธ์กันอาจใช้คำหรือวลีเป็นเชื่อมได้

- 🕒 แสดงความสัมพันธ์ทางเวลา :
ครั้งแรก ต่อมา แล้วก็ แล้วจึง ในที่สุด ฯลฯ
- 🕒 แสดงความสัมพันธ์ทางสถานที่ :
เบื้องหน้า ข้างล่าง ท่ามกลาง ฯลฯ
- 🕒 แสดงความสัมพันธ์ทางเหตุและผล :
ดังนั้น เพราะฉะนั้น จึง ฯลฯ

๓. การใช้คำซ้ำ (คำไวพจน์)

คือ คำที่เป็นแทนของเรื่องในประโยคใจความสำคัญ เช่น

เรื่องเกี่ยวกับพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทศกัณฐ์ใช้ ได้เท้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่คำที่ใช้คำเดียวกันบ่อยครั้งนัก ก็อาจเปลี่ยนคำซ้ำเป็นอย่างอื่นได้ เช่น สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า พระองค์ พระมหากษัตริย์พระองค์นี้ เป็นต้น

๔. การใช้แบบสร้างของประโยค

การนำประโยคที่มีลักษณะคล้ายกัน เช่น ใช้ประธานอย่างเดียวกัน กริยาอย่างเดียวกัน หรือผู้ก่อดำเนินด้วยถ้อยคำอย่างเดียวกัน

ตัวอย่าง

- 🕒 นำนิพนธ์มาใช้นาปีข้าว
- 🕒 เมื่อนจูงวัวไปค้าขี่ม้าไปขาย
- 🕒 ทรงยกทัพช้างศึก ทรงยกทัพม้าศึก ทรงยกทัพเก้งเจียน

คำทองคำ

๒. สัมพันธภาพของย่อหน้า

คือ การเรียงลำดับอันเหมาะสมระหว่างประโยคใจความสำคัญ ประโยคประกอบ และประโยคประกอบย่อยเพื่อให้ใจความต่อเนื่องกลมกลืนราบรื่น เข้าใจง่าย

การสร้างสัมพันธภาพ กระทำได้หลายวิธี ดังนี้

๑. ใช้การลำดับความอย่างมีระเบียบ
๒. ใช้คำหรือวลีเชื่อมความเชื่อมประโยคแสดงการลำดับความ
๓. ใช้คำซ้ำ
๔. ใช้แบบสร้างของประโยคทำนองเดียวกัน

๑. การลำดับความอย่างมีระเบียบ

เรียงลำดับความตามแบบต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม

เวลา : ลำดับความตามเวลาก่อนและหลัง

สถานที่ : ลำดับความตามขนาด / ที่ตั้ง / ความสำคัญ

เหตุและผล : ลำดับสิ่งที่ต้องการเน้นไว้หลัง

---

๒. การใช้คำหรือวลีเป็นบทเชื่อม

ในการลำดับประโยคให้เกิดความสัมพันธ์กันอาจใช้คำหรือวลีเป็นเชื่อมได้

- 📍 แสดงความสัมพันธ์ทางเวลา :
ครั้งแรก ต่อมา แล้ว...ก็ แล้ว...จึง ในที่สุด ฯลฯ
- 📍 แสดงความสัมพันธ์ทางสถานที่ :
เบื้องหน้า ข้างล่าง ท่ามกลาง ฯลฯ
- 📍 แสดงความสัมพันธ์ทางเหตุและผล :
ดังนั้น เพราะฉะนั้น...จึง ฯลฯ

๓. การใช้คำซ้ำ (คำไวพจน์)

คือ คำที่เป็นแทนของเรื่องในประโยคใจความสำคัญ เช่น

เรื่องเกี่ยวกับพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎ-
เกล้าเจ้าอยู่หัว คำที่ควรใช้ ได้แก่ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า-
เจ้าอยู่หัว แต่ถ้าใช้คำเดียวกันบ่อยครั้งนัก ก็อาจเปลี่ยนคำซ้ำเป็น
อย่างอื่นได้ เช่น สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า พระองค์
พระมหากษัตริย์พระองค์นี้ เป็นต้น

๔. การใช้แบบสร้างของประโยค

การซ้ำประโยคที่มีลักษณะคล้ายกัน เช่น ใช้ประธานอย่างเดียวกัน
กริยาอย่างเดียวกัน หรือวลีที่ขึ้นต้นด้วยคำอย่างเดียวกัน

ตัวอย่าง

ในน้ำมีปลาในนามีข้าว

เพื่อนจงวิ่งไปค้าขีม้าไปขาย

ใครจักใคร่ค้าช้างค้า ใครจักใคร่ค้าม้าค้า ใครจักใคร่ค้าเงือน

ค้าทองคำ

